

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2011. május 13.

ELEKTRONIKAI ALAPISMERETEK

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

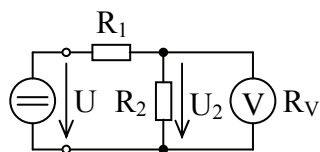
**NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM**

Egyszerű, rövid feladatok

Maximális pontszám: 40

1.) Határozza meg a műszerre jutó feszültséget!

Adatok:
 $U = 12 \text{ V}$ $R_1 = 300 \text{ k}\Omega$
 $R_2 = 200 \text{ k}\Omega$ $R_V = 1 \text{ M}\Omega$

$$U_2 = U \cdot \frac{R_2 \times R_V}{R_1 + (R_2 \times R_V)} = 12 \text{ V} \cdot \frac{200 \text{ k}\Omega \times 1000 \text{ k}\Omega}{300 \text{ k}\Omega + (200 \text{ k}\Omega \times 1000 \text{ k}\Omega)} = \underline{\underline{4,29 \text{ V}}} \quad \mathbf{3 \text{ pont}}$$

2.) Határozza meg a $T_1 = 20 \text{ }^\circ\text{C}$ hőmérsékleten $R_1 = 20 \text{ }\Omega$ ellenállású tekercs egyenáramú ellenállását $T_2 = -30 \text{ }^\circ\text{C}$ hőmérsékleten! A hőfoktényező: $\alpha = 0,004 \text{ }^\circ\text{C}^{-1}$

$$R_2 = R_1 \cdot [1 + \alpha \cdot (T_2 - T_1)] = 20 \Omega \cdot \left[1 + 0,004 \frac{1}{^\circ\text{C}} \cdot (-30^\circ\text{C} - 20^\circ\text{C}) \right] = \underline{\underline{16 \Omega}} \quad \mathbf{4 \text{ pont}}$$

3.) Határozza meg egy síkkondenzátor kapacitását!

Adatok: $A = 100 \text{ cm}^2$, $d = 1 \text{ mm}$, $\epsilon_0 = 8,86 \cdot 10^{-12} \frac{\text{A} \cdot \text{s}}{\text{V} \cdot \text{m}}$, $\epsilon_r = 4$.

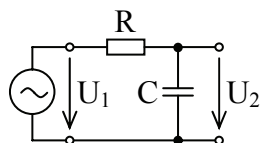
$$C = \epsilon_0 \cdot \epsilon_r \cdot \frac{A}{d} = 8,86 \cdot 10^{-12} \frac{\text{A} \cdot \text{s}}{\text{V} \cdot \text{m}} \cdot 4 \cdot \frac{10^{-2} \text{ m}^2}{10^{-3} \text{ m}} = \underline{\underline{354,4 \text{ pF}}} \quad \mathbf{3 \text{ pont}}$$

4.) Egészítse ki a táblázatot! A táblázatnak az induktív szuszceptancia frekvenciafüggését kell kifejeznie.

f (kHz)	1	2	4	8	16
B_L (mS)	32	16	8	4	2

4 pont

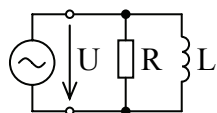
5.) Határozza meg a négy pólus C kapacitásának értékét, ha $R = 10 \text{ k}\Omega$, a határfrekvencia pedig $f_a = 20 \text{ kHz}$!

$$C = \frac{1}{2 \cdot \pi \cdot R \cdot f_a} = \frac{1}{2 \cdot \pi \cdot 10^4 \Omega \cdot 2 \cdot 10^4 \text{ Hz}} = \underline{\underline{796 \text{ pF}}} \quad \mathbf{3 \text{ pont}}$$

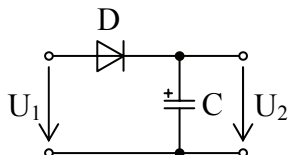
6.) Határozza meg a generátorra kapcsolt R-L áramkör impedanciáját!

Adatok: $R = 200 \text{ }\Omega$, $X_L = 150 \text{ }\Omega$.

$$Z = \frac{R \cdot X_L}{\sqrt{R^2 + X_L^2}} = \frac{200 \Omega \cdot 150 \Omega}{\sqrt{(200 \Omega)^2 + (150 \Omega)^2}} = \underline{\underline{120 \Omega}} \quad \mathbf{3 \text{ pont}}$$

- 7.) Határozza meg az alábbi kapcsolás kondenzátorán fellépő legnagyobb feszültség (U_{Cmax}), valamint a diódán fellépő legnagyobb zárófeszültség értékét (U_{Rmax}) terheletlen kimenet esetén! A diódán a nyitóirányú feszültségesés elhanyagolható.
 $U_1 = 42 \text{ V}$ (effektív érték), $f = 50 \text{ Hz}$.

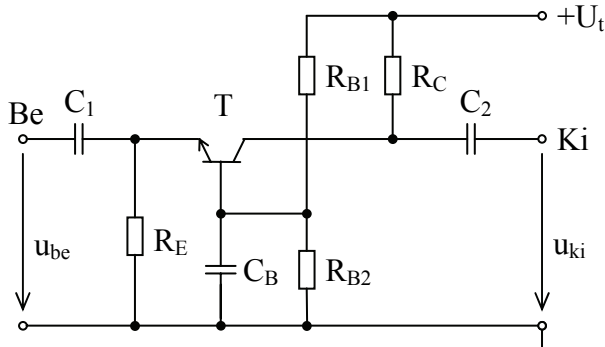
$$U_{Cmax} = \sqrt{2} \cdot U_1 = \sqrt{2} \cdot 42 \text{ V} = \underline{\underline{59,4 \text{ V}}}$$

$$U_{Rmax} = 2 \cdot \sqrt{2} \cdot U_1 = 2 \cdot \sqrt{2} \cdot 42 \text{ V} = \underline{\underline{118,8 \text{ V}}} \quad \mathbf{4 \text{ pont}}$$

- 8.) Számítsa ki az $A_u = -150$ feszültségerősítésű, $R_{be} = 4 \text{ k}\Omega$ bemeneti ellenállású, $R_t = 10 \text{ k}\Omega$ ellenállással terhelt erősítő áramerősítését!

$$A_i = A_u \cdot \frac{R_{be}}{R_t} = -150 \cdot \frac{4 \text{ k}\Omega}{10 \text{ k}\Omega} = \underline{\underline{-60}} \quad \mathbf{3 \text{ pont}}$$

- 9.) Rajzoljon közös bázisú erősítő alkapcsolást 1 db NPN tranzisztor, 4 db ellenállás és 3 db kondenzátor felhasználásával! Igényes szabadkézi vázlat is megfelel.

4 pont

- 10.) Egy $R_{ki} = 400 \Omega$ kimeneti ellenállású erősítőhöz transzformátoros illesztéssel $R_t = 4 \Omega$ terhelő ellenállás csatlakozik. A szekundertekeres menetszáma $n_2 = 50$. Határozza meg a primertekeres menetszámát! A veszteségek elhanyagolhatók.

$$n_1 = n_2 \cdot a = n_2 \cdot \sqrt{\frac{R_{ki}}{R_t}} = 50 \cdot \sqrt{\frac{400 \Omega}{4 \Omega}} = \underline{\underline{500}} \quad \mathbf{3 \text{ pont}}$$

- 11.) Határozza meg egy periodikus négyszögjel sorozat ismétlődési frekvenciáját! Az impulzusszélesség $t_i = 5 \mu\text{s}$, a kitöltési tényező $k = 0,25$.

$$f = \frac{1}{T} = \frac{1}{\frac{t_i}{k}} = \frac{k}{t_i} = \frac{0,25}{5 \cdot 10^{-6} \text{ s}} = \underline{\underline{50 \text{ kHz}}} \quad \mathbf{3 \text{ pont}}$$

- 12.) Írja fel az alábbi logikai függvény sorszámos alakját! A legnagyobb helyi értékű változót „A”-val jelöltük.

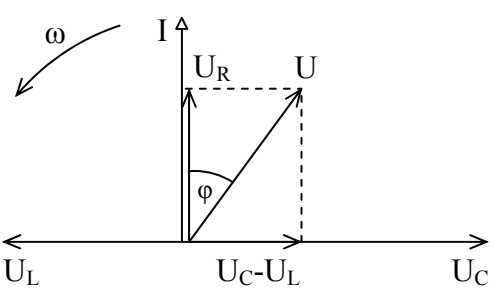
$$F^4 = (\bar{A} + \bar{B} + \bar{C} + \bar{D}) \cdot (\bar{A} + \bar{B} + C + D) \cdot (\bar{A} + B + \bar{C} + D) \cdot (A + \bar{B} + \bar{C} + \bar{D}) \cdot (A + B + C + \bar{D})$$

$$F^4 = \Pi^4(0, 3, 5, 8, 14) \quad \mathbf{3 \text{ pont}}$$

Összetett feladatok**Maximális pontszám: 60****1. feladat****Maximális pontszám: 15**

- a)
$$U_g = U \cdot \frac{R_2 \times (R_3 + R_4)}{R_1 + [R_2 \times (R_3 + R_4)]} \cdot \frac{R_4}{R_3 + R_4}$$
- $$U_g = 9 \text{ V} \cdot \frac{3 \text{ k}\Omega \times (1 \text{ k}\Omega + 2 \text{ k}\Omega)}{1,5 \text{ k}\Omega + [3 \text{ k}\Omega \times (1 \text{ k}\Omega + 2 \text{ k}\Omega)]} \cdot \frac{2 \text{ k}\Omega}{1 \text{ k}\Omega + 2 \text{ k}\Omega} = \underline{\underline{3 \text{ V}}} \quad \text{5 pont}$$
- b)
$$R_g = [(R_1 \times R_2) + R_3] \times R_4 = [(1,5 \text{ k}\Omega \times 3 \text{ k}\Omega) + 1 \text{ k}\Omega] \times 2 \text{ k}\Omega = \underline{\underline{1 \text{ k}\Omega}} \quad \text{3 pont}$$
- c)
$$I_z = \frac{U_g}{R_g} = \frac{3 \text{ V}}{1 \text{ k}\Omega} = \underline{\underline{3 \text{ mA}}} \quad \text{2 pont}$$
- d)
$$R_t = R_{ki} = \underline{\underline{1 \text{ k}\Omega}} \quad \text{1 pont}$$
- $$U_{ki} = U_g \cdot \frac{R_t}{R_{ki} + R_t} = 3 \text{ V} \cdot \frac{1 \text{ k}\Omega}{1 \text{ k}\Omega + 1 \text{ k}\Omega} = \underline{\underline{1,5 \text{ V}}} \quad \text{2 pont}$$
- $$P_{ki} = \frac{U_{ki}^2}{R_t} = \frac{(1,5 \text{ V})^2}{1 \text{ k}\Omega} = \underline{\underline{2,25 \text{ mW}}} \quad \text{2 pont}$$

2. feladat**Maximális pontszám: 15**

- a)
$$U = \sqrt{U_R^2 + (U_C - U_L)^2} = \sqrt{(1,2 \text{ V})^2 + (2,4 \text{ V} - 1,5 \text{ V})^2} = \underline{\underline{1,5 \text{ V}}} \quad \text{2 pont}$$
- $$Z = \frac{U}{I} = \frac{1,5 \text{ V}}{2 \text{ mA}} = \underline{\underline{750 \Omega}} \quad \text{1 pont}$$
- b)
$$R = \frac{U_R}{I} = \frac{1,2 \text{ V}}{2 \text{ mA}} = \underline{\underline{600 \Omega}} \quad X_L = \frac{U_L}{I} = \frac{1,5 \text{ V}}{2 \text{ mA}} = \underline{\underline{750 \Omega}}$$
- $$X_C = \frac{U_C}{I} = \frac{2,4 \text{ V}}{2 \text{ mA}} = \underline{\underline{1,2 \text{ k}\Omega}} \quad \text{3 pont}$$
- c)
$$\text{3 pont}$$
- d)
$$|\varphi| = \arccos \frac{U_R}{U} = \arccos \frac{1,2 \text{ V}}{1,5 \text{ V}} = \underline{\underline{36,9^\circ}} \quad \text{2 pont}$$
- e)
$$C = \frac{1}{2 \cdot \pi \cdot f \cdot X_C} = \frac{1}{2 \cdot \pi \cdot 10^4 \text{ Hz} \cdot 1,2 \cdot 10^3 \Omega} = \underline{\underline{13,3 \text{ nF}}} \quad \text{2 pont}$$
- $$L = \frac{X_L}{2 \cdot \pi \cdot f} = \frac{750 \Omega}{2 \cdot \pi \cdot 10^4 \text{ Hz}} = \underline{\underline{11,9 \text{ mH}}} \quad \text{2 pont}$$

3. feladat

Maximális pontszám: 15

a) $U_t = U_{S0} + U_{DS0} = -U_{GS0} + U_{DS0} = -(-2V) + 10V = \underline{\underline{12V}}$ **2 pont**

$R_s = \frac{U_{S0}}{I_{D0}} = \frac{-U_{GS0}}{I_{D0}} = \frac{-(-2V)}{2mA} = \underline{\underline{1k\Omega}}$ **2 pont**

b) $f_0 = \frac{1}{2 \cdot \pi \cdot \sqrt{L \cdot C}} = \frac{1}{2 \cdot \pi \cdot \sqrt{10^{-4}H \cdot 10^{-10}F}} = \underline{\underline{1,59MHz}}$ **3 pont**

c) $R_t' = \frac{1}{y_{22S}} \times R \times R_t = \frac{1}{25\mu S} \times 80k\Omega \times 100k\Omega = 21,05k\Omega$
 $A_{u0} = -y_{21S} \cdot R_t' = -4mS \cdot 21,05k\Omega = \underline{\underline{-84,2}}$ **4 pont**

d) $Q = \frac{R_t'}{2 \cdot \pi \cdot f_0 \cdot L} = \frac{2,105 \cdot 10^4 \Omega}{2 \cdot \pi \cdot 1,59 \cdot 10^6 Hz \cdot 10^{-4} H} = 21,07$
 $B = \frac{f_0}{Q} = \frac{1590kHz}{21,07} = \underline{\underline{75,46kHz}}$ **4 pont**

4. feladat

Maximális pontszám: 15

a) $F_1^4 = \Pi^4(0, 1, 2, 4, 6, 7, 10, 11, 12, 15) + \Sigma^4(3, 10, 15)$
 $F_1^4 = \Sigma^4(1, 2, 6, 7, 10, 12) + \Sigma^4(3, 10, 15)$
 $F_1^4 = \Sigma^4(1, 2, 3, 6, 7, 10, 12, 15)$ **5 pont**

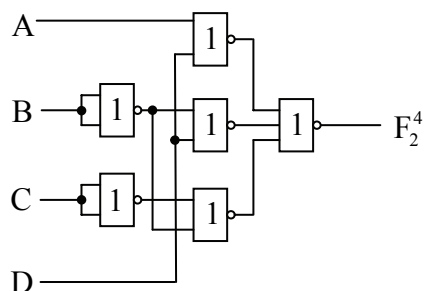
b)

C							
A	1	15	14	12	1	13	B
1	11	10	1	8	1	9	
1	3	2	1	0	1	1	
	7	6	4	5			B
	D		D				

$F_2^4 = (A + D) \cdot (\overline{B + C}) \cdot (\overline{B + D})$

5 pont

c) $F_2^4 = (A + D) \cdot (\overline{B + C}) \cdot (\overline{B + D}) = \overline{\overline{(A + D) \cdot (\overline{B + C}) \cdot (\overline{B + D})}} = \overline{A + D + \overline{B + C} + \overline{B + D}}$

5 pont

Az írásbeli vizsga értékelésének szabályai

Az egyszerű, rövid feladatok és az összetett feladatok megoldásának értékelésénél kötelező a központilag összeállított javítási útmutatónak megfelelés.

A tényleges pontszámokat – a számolást (mértevezést) is igénylő megoldások értékelésénél – az alábbi táblázat alapján kell kialakítani:

Mennyiségi szempontok		Minőségi szempontok		A feladat megoldásának dokumentálása	
Elemi	Aránya	Elemi	Aránya	Elemi	Aránya
<ul style="list-style-type: none"> a megoldottság szintje 	70%	<ul style="list-style-type: none"> a megoldás logikája kreativitás pontosság a mértékegységek használata 	20%	<ul style="list-style-type: none"> rendezettség áttekinthetőség szabványos jelölések alkalmazása műszaki, formai és esztétikai elvárásoknak megfelelés 	10%

A maximális pontszám tehát csak akkor adható meg, ha a megoldás a mennyiségi szempontok mellett a minőségi szempontokat és a feladat megoldásának dokumentálására vonatkozó elvárásokat maradéktalanul kielégíti.

Az egyszerű, rövid feladatok pontozása

1. kérdés (3 pont)

Képlet 1 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont.

2. kérdés (4 pont)

Képlet 2 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont.

3. kérdés (3 pont)

Képlet 1 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont.

4. kérdés (4 pont)

A pontszám azonos a helyes válaszok számával.

5. kérdés (3 pont)

Képlet 1 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont.

6. kérdés (3 pont)

Képlet 1 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont.

7. kérdés (4 pont)

U_{Cmax} és U_{Rmax} esetében egyaránt: képlet 1 pont, behelyettesítés és eredmény 1 pont.

8. kérdés (3 pont)

Képlet 1 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont.

9. kérdés (4 pont)

Hibátlan kapcsolás 3 pont, szabványos rajzjelek 1 pont. Működésképtelen kapcsolásra pont nem adható.

10. kérdés (3 pont)

Képlet 1 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont.

11. kérdés (3 pont)

Képlet 1 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont.

12. kérdés (3 pont)

Hibátlan sorszámos alak 3 pont. Egy hiba esetén 2 pont, több hiba esetén 0 pont.

A feladatok mennyiségi értékelésének általános szabályai

A megoldási útmutatótól eltérő, de szakmailag jó megoldásokat is el kell fogadni a feltüntetett pontszámokkal.

A feladatra (részfeladatra) adható maximális pontszámot csak akkor kaphatja meg a vizsgázó, ha a képletbe az adatokat szakszerűen behelyettesíti, és így számítja ki a végeredményt.

Az adatok normál alakban történő használatát indokolt esetben kell megkövetelni.

A végeredmény csak akkor fogadható el teljes pontszámmal, ha az eredmény számértéke és mértékegysége is kifogástalan.

A részkérdésekre adható legkisebb pontszám 1 pont, tört pontszám nem adható.

Összefüggő részkérdések esetén, ha hibás valamelyik részfeladat eredménye, akkor a hibás eredmény következő részfeladatban (részfeladatokban) történő felhasználása esetén a kifogástalan megoldásokra a feltüntetett pontokat kell adni.

Mindazonáltal értelemszerűen pontlevonást eredményez, ha:

- a továbbvitt részeredmény szakmailag egyértelműen lehetetlen, illetve extrém,
- a felhasznált részeredmény csökkenti az utána következő részfeladat(ok) megoldásának bonyolultságát.

Az összetett feladatok pontozása**1. feladat****Maximális pontszám: 15**

a) U_g számításánál: képlet 2 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 2 pont.

Maximum 5 pont.

b) R_g meghatározásánál képlet 1 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont.

Maximum 3 pont.

c) I_Z meghatározásánál képlet 1 pont, behelyettesítés és eredmény 1 pont.

Maximum 2 pont.

d) R_t meghatározása 1 pont. U_{ki} meghatározásánál képlet 1 pont, behelyettesítés és eredmény 1 pont. P_{ki} meghatározásánál képlet 1 pont, behelyettesítés és eredmény 1 pont.

Maximum 5 pont.

2. feladat**Maximális pontszám: 15**

a) U meghatározásánál képlet 1 pont, behelyettesítés és eredmény 1 pont.

Z meghatározása 1 pont.

Maximum 3 pont.

b) R számítása 1 pont, X_L számítása 1 pont, X_C számítása 1 pont.

Maximum 3 pont.

c) Hibátlan vektorábra 3 pont. Hibánként 1 pont levonással a pontszám nulláig csökkenthető.

Maximum 3 pont.

- d) φ abszolút értékének meghatározásánál képlet 1 pont, behelyettesítés és eredmény 1 pont.
Maximum 2 pont.
- e) C meghatározásánál képlet 1 pont, behelyettesítés és eredmény 1 pont. L meghatározásánál képlet 1 pont, behelyettesítés és eredmény 1 pont.
Maximum 4 pont.

3. feladat**Maximális pontszám: 15**

- a) U_t meghatározásánál képlet 1 pont, behelyettesítés és eredmény 1 pont.
 R_S meghatározásánál képlet 1 pont, behelyettesítés és eredmény 1 pont.
Maximum 4 pont.
- b) f_0 számításánál képlet 1 pont, behelyettesítés 1 pont, eredmény 1 pont.
Maximum 3 pont.
- c) A_{u0} számításánál képlet(ek) 2 pont, behelyettesítés(ek) és eredmény 2 pont.
Maximum 4 pont.
- d) B számításánál képlet(ek) 2 pont, behelyettesítés(ek) és eredmény 2 pont.
Maximum 4 pont.

4. feladat**Maximális pontszám: 15**

- a) Konjunktív-diszjunktív átalakítási részfeladat 3 pont. A teljes diszjunktív függvény megadása 2 pont.
Maximum 5 pont.
- b) Kitöltött grafikus tábla 2 pont, egyszerűsítés 3 pont. A megadottnál bonyolultabb, de logikailag helyes alak esetén maximum 3 pont adható.
Maximum 5 pont.
- c) Kifogástalan megvalósítás 5 pont. Logikailag helyes, de a megadottnál több kaput tartalmazó megoldás esetén maximum 3 pont adható.
Az algebrai alak átírásának hiánya nem jár pontlevonással.
Maximum 5 pont.

A fenti pontszámok a mennyiségi szempontokat veszik figyelembe. Az így kapott pontszámok a táblázat által megadott mértékben csökkenthetők, ha a minőségi szempontok nem érvényesülnek, vagy a feladat megoldásának dokumentálása kifogásolható.

A javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett válaszokra kizárólag a megadott pontszámok adhatók.

A megadott pontszámok további bontása csak ott lehetséges, ahol erre külön utalás van. Az így kialakult pontszámok csak egész pontok lehetnek.